

BIULETYN KOWIEŃSKI**W I L B I**

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr.

Wilno, dnia 30 kwietnia 1934 r.

1053.-

Treść numeru:**I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.**

Dział. Str.

- | | | |
|---|----|----|
| 1. "Liet.Zinios" o koncepcji związku państw bałtyckich.- | I. | 1. |
| 2. "Liet.Zinios" o niemieckiej odmowie zagwarantowania
niezawisłości państw bałtyckich.- | " | " |

K r o n i k a .

- | | | |
|--|---|----|
| 3. Konferencja szkolna między Litwą a Łotwą.- | " | 2. |
| 4. Echo ankiety "Kurjera Porannego" w sprawie stosunków
polsko-litewskich w "Liet.Zinios".- | " | " |

**II. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.****K r o n i k a .**

- | | | |
|---|------|---|
| 5. Litewska polityka szkolna w ujęciu "Pehdeja Brihdi". | III. | " |
|---|------|---|

**IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI
NARODOWYCH.****K r o n i k a .**

- | | | |
|--|-----|---|
| 6. Doroczne walne zgromadzenie kowieńskiego Polskiego
T-wa Drobneho Kredytu.- | IV. | " |
|--|-----|---|

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Liet. Žinios" o koncepcji związków państw bałtyckich. "Liet. Žinios" Nr.96 z 27.IV.34 r. Art.p.t. "Kwestja Nadbałtyki". Streszczenie:

Uwaga całej Europy jest w danej chwili skierowana na kraje bałtyckie, gdzie się dokonywują poważne wypadki. Jak komunikuje prasa, Niemcy, które długi czas igrały kwestją zagwarantowania niezawisłości państw bałtyckich odrzuciły wreszcie propozycję sowiecką odnośnie oficjalnego zatwierdzenia tej gwarancji.

Należy poważnie oceniać z jednej strony propozycję sowiecką, z drugiej zaś posunięcie niemieckie odnośnie państw bałtyckich. To ostatnie jest wyraźnym ujawnieniem planów Drang nach Osten. Niemcy zdecydowały się na Drang nach Osten, a ponieważ w stosunku do Polski wyrzekły się one walki na przeciąg lat 10-ciu, pozostaje przeto walka z państwami bałtyckimi i wdzieranie się poprzez nie do ziem rosyjskich.

Na tle takich wypadków zrozumiałą jest memorjał rządu litewskiego, złożony na ręce rządów łotewskiego i estońskiego w sprawie solidarności państw bałtyckich i dalszej ich współpracy. Jak można sądzić z wywodów "L. Aidasa", kwestja ta jest kwestją związku bałtyckiego czy też jedności państw bałtyckich.

Sprawa współpracy i związku państw bałtyckich została poraz pierwszy konkretnie wysunięta w 1926 r. przez ówczesnego premiera i ministra Spraw Zagr. Litwy M. Śleżewicza w jego deklaracji sejmowej. Od tej chwili przeszło 8 lat. W ciągu tego czasu ludowcy stale tę kwestję poruszali, akcentując wyraźnie konieczność inicjatywy i aktywności litewskiej. Obecnie właśnie się to dokonuje. Przysłowicie powiada: "Lepiej późno, niż nigdy". Nie wiadomo jeszcze, jak się sprawy ułożą, lecz jedno nie ulega wątpliwości, że zwiłoka czasu nie uchodzi bezkarnie. Za błędy trzeba płacić. Narazie rząd litewski dokonał poważnego posunięcia. Przewidywania "L. Žinios" się spełniły. Zaznaczyć należy, że życie niewątpliwie doprowadzi do realizacji innych również twierdzeń "L. Žinios".

Należy się spodziewać, że posunięcie litewskie spotka się z uznaniem państw bałtyckich i że jedność państw bałtyckich oddawna już rozważana i mająca na celu utrzymanie niezawisłości¹ wolności, zostanie wreszcie zrealizowana. Będzie to konkretna praca na drodze urzeczywistnienia pokoju w Europie Wschodniej.-

"Liet. Žinios" o niemieckiej odmowie zagwarantowania niezawisłości państw bałtyckich. "Liet. Žinios" Nr.97 z 28.IV.1934 r. Art.p.t. "Zdemaskowanie". Streszczenie:

Obszerne i poważne oświadczenie Litwinowa, złożone na ręce rządu niemieckiego nie potrzebuje komentarzy. Z oświadczenia tego wyraźnie wynika nie tylko szczerą chęć ochrony nietykalności państw bałtyckich, lecz również chęć utrwalenia pokoju w Europie Wschodniej. Argumenty Litwinowa są zupełnie przekonywujące i całkowicie odpowiadają sytuacji obecnej. Jakże wobec nich fałszywie i wykrętnie brzmiła odpowiedź faszystowskich Niemiec. Można wyraźnie sobie teraz powiedzieć, że dzięki temu posunięciu Niemcy zostały zdemaskowane. Przez odmowę nietykalności państw bałtyckich Niemcy oficjalnie potwierdziły swe grabieżcze plany. Niemcy się zdemaskowały.

Ponadto w odpowiedzi niemieckiej i reakcji Litwinowa na tę odpowiedź kryje się jeszcze jedna osobliwość, a mianowicie rola Polski w całej tej sprawie. Mianowicie Niemcy odmowę swą uzasadniają rzekomo odmową Polski podpisania protokołu o nietykalności państw bałtyckich. Z odpowiedzi niemieckiej wynika, że Polska odmówiła złożenia oświadczenia w sprawie uznania nietykalności gospodarczej i politycznej państw bałtyckich za konieczny warunek pokoju w Europie Wschodniej. In. słowy upieczono tu za jednym zamachem dwie pieczenie i zdemaskowano zarówno Niemcy, jak Polskę. Rzucono światło na stosunki polsko-litewskie, wytworzone na mocy polsko-niemieckiego paktu.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ

"Biuletyn Kowalski Wiadomości" Nr. 1055. Data 30.IV.1934 r. Str. 1. "Kwestja Nadbałtycka". Straszewski.

Uwaga całej Europy jest w danej chwili skierowana na kraję bałtycki, gdzie się dokonują poważne wypadki. Jak komunikuje prasę Niemcy, które dawały ostatnio kwestję zakwestionowania nie-zaufania państw bałtyckich, chociaż wreszcie propozycje zostały na odmienne oficjalnego stwierdzenia tej sprawy. Najlepiej powzięte oceniamy z jednej strony propozycje sowieckie, a drugiej zaś pominięciem niemieckie, obecnie podjęte bałtyckich. To ostatnie jest wyrazem uświadomienia państw Bałtyckich, Niemcy zdecydowały się na zmianę nach Götter, a podjęła w stosunku do Pol-aki wyrażają się one w pełni na gruncie lat 1934, pozostałe prze-to walka z państwami bałtyckimi i wzbudzenie się poprzek nie do-kiem rosyjskich.

Na ile takich wypadków zrozumiałej jest mierzalną rzadko litewskie-go, złożyły na tego rodzaju lotowisko i ustanowić w sprawie soli-żarność państw bałtyckich i dalszą ich współpracę. Jak można są-żać z wyrobów "Aldas", kwestja ta jest kwestją wiazania bałty-kiego czy też jednolitych państw bałtyckich. Sprawa współpracy i związku państw bałtyckich została poraz-plewany konkretnie wysunęła w 1933 r. przez ówczesnego premiera i ministra Spraw Zagran. Litwy K. Stasiulewicz w jego deklaracji spono-wał. Od tej chwili przeszło 3 lat. W ciągu tego czasu ludowy sta-le ta kwestja poruszana, skonstruując wyrażnie konkretnie indystry-wy i kulturalne litewskie. Obecnie widać się to dokonuje. Przynaj-nie powiadają: "Litwa nie nigdy". Nie widomo jeszcze, jak się sprawy ułożą, lecz jedno nie ulega wątpliwości, że wkrótce czas nie-ubodni bezkarnie. Za pięć lat, jeżeli nie nastąpić, narodzi się litewski domostwo powołano postawienie. Trzeba dawać "Litwie" nie spina-ty. Zasadniczo należy, że typie niewątpliwie doprowadzi do realizacji-żarnej również Litwie "Litwie".

Należy się spodziewać, że poanalizuje Litwackie sprzeczki się z umiarem państw bałtyckich i że jednolitych państw bałtyckich odzwier-żać powołano i mające na celu przywrócić niezależność-wielkość, zostanie wreszcie zrealizowane. Żeby to konkretnie przez na drodze urzędniczymi i polityki w Europie Wschodniej.

"Biuletyn Kowalski Wiadomości" Nr. 1055. Data 30.IV.1934 r. Str. 1. "Kwestja Nadbałtycka". Straszewski.

Obecnie i powstanie odwołanie Litwackie, złożyły na tego rodzaju niezależnego nie podjęto komentarzy. Z odwołania tego wydatnie wyniki należy uważać, chociaż niezależność państw bałtyckich, lecz również odzwiercającej polityki w Europie Wschodniej. Argumenty Litwackie są zupełnie przekonujące i całkowicie odpo-wiadają sytuacji obecnej. Jednakże wobec nich należy i wypracować brzmie-ia odpowiedzi Litwackie Niemiec. Można wyraźnie czuć, że to-żebym, że dalszy temu postawieniu Litwackie zostały zrealizowane. Przez otwarte niezależność państw bałtyckich Niemcy oficjalnie po-tychali swe graniczne polityki. Niemcy nie zdecydowały. Ponadto w odpowiedzi niemieckiej i reakcji Litwackie na to od-po-żać kryje się jeszcze jedna osobliwość, a mianowicie rola Pol-aki w całej tej sprawie. Należy sobie Niemcy otwarcie uwzględnić, że-żakomo odwołanie Litwackie, podjęcie prototypu o niezależności państw bałtyckich. Z odwołaniem niemieckim, w tym, że Polska odwołuje się-żakła odwołanie w sprawie dania niezależności gospodarczej i politycznej państw bałtyckich, na konkretny wniosek państw w Europie Wschodniej. In. Należy ułóżono tu na pewno zamach, dla niego-żakła i zrealizowane zarówno Niemcy, jak Polska. Również widać na-żakła polsko-litewskie, wzmoczone na mocy polsko-niemieckiego-żakła.

O ile strażniczka pokoju w Europie Wschodniej, za jakącały czas podawała się Polska, odmawia zadeklarowania poparcia tego pokoju, to siłą rzeczy wyjaśniają się jej cele i "intymność" jej stosunków z Niemcami oraz ich zdemaskowanymi planami. Należy, by o tem wiedzieli Litwini, cała Europa i Liga Narodów.

A może Polska gra politykę dwulicową? Może Polska jest Janusem, który ukazuje Sowiетom jedno oblicze, Niemcom drugie, a państwu bałtyckim trzecie? W dzisiejszych czasach jednak byłaby to zabawa niedozwolona.

Tak się przedstawia rzeczywistość po zdemaskowaniu.-

K r o n i k a .

K o n f e r e n c j a s z k o l n a m i ę d z y L i t w ą a Ł o t w ą .Prasa kowieńska /z 27.IV.1934/:Jak podaje Elta, bawiący w Rydze przedstawiciele M-stwa Oświaty Miszkinis i Skoksnaitis po zwiedzeniu szkół litewskich w Łotwie odbyli naradę z przedstawicielami łotewskiego M-stwa Oświaty w sprawie wprowadzenia w życie litewsko-łotewskiej konwencji szkolnej.-

E c h a a n k i e t y "K u r j e r a P o r a n n e g o" w sprawie stosunków polsko-litewskich w "L. Żinios". "Liet.Zinios" Nr.96 /IV.1934/ zamieszczają skrócony wywiad reportera "Kurjera Porannego" Święcickiego z dyrektorem Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej inż.Wład.Wielhorskim w sprawie stosunków polsko-litewskich. Przedruk tego wywiadu zaopatrują "Liet.Zinios" w tytuł: "Walka o Kłajpedę sprawą całej Europy".

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

L i t e w s k a p o l i t y k a s z k o l n a w u j ę c i u "P e h d e j a B r i h d i" ."Pehdeja Brihdi" Nr.293 /IV.1934/: Obecnie na Litwie jest 4.405 nauczycieli ludowych, w tem 4.023 Litwinów i 382 nauczycieli innych narodowości /ok.9%/, w tej liczbie 308 Żydów, 27 Niemców, 11 Polaków, 14 Łotyszów, 14 Rosjan, 6 Białorusinów i 2 nauczycieli innych narodowości. W Łotwie, dzięki autonomji szkolnej, liczba nauczycieli narodowości niełotewskiej wynosi 35%. Na Litwie szczególnie mała jest liczba nauczycieli Polaków.Litwini walczą bowiem uparcie z polskością i skłaniają do przechodzenia na narodowość litewską osoby dawniej spolonizowane. Władze oświatowe nie dopuszczają nowych nauczycieli mniejszościowych, a jednocześnie starszych nauczycieli zmuszają do przechodzenia na emeryturę. Nawet w szkołach mniejszościowych jest spora liczba pedagogów Litwinów, zaś w samych szkołach wprowadza się stopniowo wykłady język litewski, zastępując w ten sposób szkoły mniejszościowe przez szkoły mieszane. Liczba pedagogów Polaków została niesłychanie zredukowana, mimo, iż posunięcia takie wywołują podobne represje ze strony polskiej wobec szkół litewskich w Wileńszczyźnie. Stosunkowo swobodniej czują się szkoły żydowskie, gdyż asymilacja Żydów trudniej da się pomyśleć.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

D o r o c z n e w a l n e z g r o m a d z e n i e k o w i e ń s k i e g o P o l s k i e g o T - w a D r o b n e g o K r e d y t u ."Dzień Kowieński" Nr.95 /IV.1934/:25 kwietnia odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków kowieńskiego Polskiego T-stwa Drobного Kredytu.

Zebranie odbyło się przy udziale 436 członków. Sprawozdanie z działalności T-stwa złożył prezes p.K.Okulicz.Ilość członków T-wa nie uległa zmniejszeniu i wynosi 2.411 osób.T-wo wydało pożyczek na sumę 4.294.000 lt./4.134.000 lt. w roku ubiegłym.-

B3

W tym celu przedstawiamy załącznik...

K r o t k a .

Konferencja naukowa w sprawie...

III. ZADANIAMIA POLITYKI WYCHOWAWCZEJ I SZKOLENIA

K r o t k a .

W tym celu przedstawiamy załącznik...

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MIJUSZOSCI WARSZAWYCH

K r o t k a .

Głównym zadaniem jest...